

1. ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΜΑΛΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/11/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/11/2017

Σελίδα: 36

Nou

36

ΤΗΣ ΜΑΙΡΗΣ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ

Ενας χάρτης που μετατρέπεται σε μαγικό χαλί. Μόλις πατήσει κάποιος πάνω του ταξιδεύει στον χρόνο και μεταφέρεται στη Θεσσαλονίκη του 1870. Εξί βήματα πάνω στον χάρτη - χαλί είναι αρκετά για να βρεθεί σε δυο από τις πιο εμπορικές πλατείες της πόλης, Ελευθερίας και Εμπορίου. Να περιδιαβεί δυο από τις πιο διάσημες αγορές της, το Μπεζεστένι και τη Μοδιάνο. Και να περπατήσει σε 12 από τους γεμάτους καταστήματα δρόμους της, εκεί όπου μέσα σε έναν αιώνα λειτουργήσαν περίπου 6.500 γραφεία, εργαστήρια και καταστήματα. Να ανακαλύψει πού βρισκόταν αρχικά η οδός Γαϊμακί, να γνωρίσει τον δρόμο όπου από το 1925 έως το 1970 ένας στους τρεις επαγγελματίες ασχολούνταν με την ένδυση, αλλά και εκεί όπου τυπώθηκε η εφημερίδα «Μακεδονία». Και να περπατήσει στην οδό που στις αρχές του 20ού αιώνα φιλοξένησε το 30% των καταστημάτων αποκαϊκών ειδών, όπου διακινούνταν 700-1.000 τόνοι καφέ και 5.000 τόνοι ζάχαρης ετησίως, δηλαδή ένας τόνος εμπορεύματος ανά κατάστημα.

Τα Λαδάδικα στη δεκαετία του 1930, φωτογραφία από το αρχείο ΑΛ. Λαπούρτα

Κι όλα αυτά δεινώνονται παρά ελάχιστα από όσα θα έχει την ευκαιρία να πληροφορηθεί ο ταξιδιώτης στον χρόνο και επισκέπτης της έκθεσης «Θεσσαλονίκης εμπόριον 1870-1970» που διοργανώνει το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ) βάσει του ερευνητικού προγράμματος που εκπόνησε ο δρ. Ευάγγελος Χεκίμογλου και τελεί υπό την αιγίδα του Δήμου Θεσσαλονίκης και του υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού. Μέσα από δύο βασικές ενότητες, εκ των οποίων η πρώτη παρουσιάζει τους σταθμούς στην ιστορία της Θεσσαλονίκης και η δεύτερη αφορά τους δρόμους και τα επαγγέλματα τοποθετημένα πάνω σε έναν επίπεδο χάρτη και έξι εθνοσιακές γειτονιές, επιχειρεί να αναουσιώσει το εμπορικό προφίλ της πόλης.

Περισσότερες από 150 φωτογραφίες από το φωτογραφικό αρχείο **ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ**, από τη συλλογή καρτ-ποστάλ Αγγελου Παπαϊωάννου/ **ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ** Θεσσαλονίκης, από το Κέντρο Ιστορίας Θεσσαλονίκης, καθώς και από τους ιδιώτες συλλέκτες Αλέξη Λαπούρτα, Αρη Παπατζίκι, Νίκο Πολίτη και τους ερευνητές Ευφροσύνη Ρουπά και Ευάγγελο Χεκίμογλου επιστρατεύτηκαν για να αναδειχθεί η παραγωγική ιστορία του παλιού εμπορικού κέντρου της Θεσσαλονίκης, όχι όμως μόνο μέσα από απόψεις της πόλης αλλά και τους ίδιους τους ανθρώπους που κινούσαν τα νήματα της οικονομίας. «Κι αυτή ακριβώς ήταν και η μεγαλύτερη πρόκληση που είχαμε να αντιμετωπίσουμε», λέει στο «Nou» η επιμελήτρια της έκθεσης, στέλεχος της υπηρεσίας Μουσείων ΠΙΟΠ Άννα Καλινικίδου. «Αν και υπάρχει πλούσιο φωτογραφικό υλικό από τις διαφορετικές γωνίες της πόλης δεν ήταν

Πού βρίσκεται η Μάλτα της Θεσσαλονίκης;

Η έκθεση «Θεσσαλονίκης εμπόριον 1870 - 1970» παρουσιάζει άγνωστες πτυχές από την ιστορία της πόλης, οι δρόμοι και οι συνοικίες της οποίας διαμορφώθηκαν και χάρη στις εμπορικές χρήσεις κάθε περιόδου

1. ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ Η ΜΑΛΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 16/11/2017 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 16/11/2017

Σελίδα: 37

Κέντρο ραπτικής από τη δεκαετία του 1950, φωτογραφία από το αρχείο Α. Παπατζίκια

εύκολο να βρούμε φωτογραφίες με τους καταστηματάρχες και τους εργαζομένους. Μας ενδιέφερε όμως πολύ ο άνθρωπος να είναι παρών στην έκθεση και να κοιτάζει τον επισκέπτη κατά πρόσωπο», συνεχίζει.

Η ΟΔΟΣ ΚΑΝΤΟΥΝΗ. Πόσο μπορεί να αλλάξει λοιπόν η εμπορική δραστηριότητα σε έναν και μόνο δρόμο; Ας δούμε τι συνέβη στην οδό Καντούνη. Τον 19ο φιλοξενούσε τη κονδριική αγορά αλλιπάστων καθώς 1.000 τόνοι εισάγονταν ετησίως στην κοντινή αποβάθρα. Από τη δεκαετία του 1930 και εξής στην οδό που πήρε το όνομά της από τον ράφτη και ευεργέτη της ελληνικής ορθόδοξης κοινότητας, πωλούνταν αλλαντικά, τυρί, βούτυρο και μαγειρικό λίπος, ενώ στεγάστηκαν επίσης ποτοποιεία και παντοπωλεία. Στις αρχές της δεκαετίας του '50 τα καταστήματα διέθεταν ειδή ζαχαροπλαστικής και ζύμες, ενώ μεταπολεμικά μπορούσε κάποιος να βρει τυπογραφεία, πρατήρια τσιγάρων και εργαστήρια αργυροχρυσοχοΐας.

Περιδιαβαίνοντας την αγορά της Θεσσαλονίκης του παρελθόντος ο επισκέπτης βρίσκεται στη... Μάλτα. Ετσι ονομαζόταν η συνοικία των Φράγκων μέχρι τον 18ο αι. λόγω της δουλεμπορικής δράσης των πειρατών του συγκεκριμένου νησιού. Η συνοικία της Μάλτας, που καταστράφηκε επανειλημμένως από πυρκαγιές, μπορεί σήμερα να αποτελεί περιοχή διασκέδασης γύρω από την οδό Φρά-

γκών, όμως πριν από τον 19ο αι. φιλοξενούσε το τραπεζικό κέντρο της πόλης και αργότερα γραφεία δικηγόρων και διαμεσολαβητών ενώ από τις αρχές του 20ού αι. μετατράπηκε σε επίκεντρο ραφείων και εξειδικευμένων καταστημάτων γουναρικών, πλεκτών και μεταξωτών υφασμάτων.

Μαθαίνει επίσης ότι η οδός Τσιμισοκί το 1913 ήταν εκείνη που συνέδεε τα Ψαράδικα με τις ανατολικές συνοικίες και ονομαζόταν Καπανάτσια πριν πάρει το όνομα του βυζαντινού αυτοκράτορα. Με το νέο πολεοδομικό σχέδιο καταργήθηκε, εκτός από το δυτικό τμήμα της, το οποίο διατηρήθηκε με τις ονομασίες Εδέσσης και Αγίου Μηνά. Και η σημερινή οδός Τσιμισοκί βρίσκεται ένα δρόμο πιο κάτω. Παράλληλα ανακαλύπτει πως στην οδό Αγίου Μηνά από το 1925 έως το 1970 ένας στους τρεις επαγγελματίες ασχολούνταν με την ένδυση, εκεί τυπώθηκε και η εφημερίδα «Μακεδονία» ενώ στην οδό Αιγύπτου χτυπούσε η καρδιά του εμπορίου αποικιακών ειδών.

Για ποιο λόγο όμως το νήμα της εμπορικής ιστορίας αρχίζει να ξετυλίγεται από το 1870; «Διότι είναι η χρονιά που αλλάζει η κατεύθυνση προς την οποία βλέπουν οι κάτοικοι της Θεσσαλονίκης. Η θάλασσα οχύρωση και τα τμήματα των ανατολικών και δυτικών τειχών κατεδαφίζονται και πλέον έχουν θέα προς τη θάλασσα. Το λιμάνι επεκτείνεται, δημιουργείται προκουμιά. Παράλληλα την ίδια περίοδο η πόλη συνδέεται σιδηροδρομικώς με την Ανατολή και την Ευρώπη. Κι όλα αυτά επηρεάζουν την οικονομική ζωή», εξηγεί η Άννα Καλλινικίδου.

Καθ' όλη τη διάρκεια της έκθεσης θα πραγματοποιηθούν από το ΠΙΟΠ, σε συνεργασία με την πολιτιστική ομάδα Dot2Dot, ειδικές θεματικές διαδρομές και εναλλακτικές ξεναγήσεις στο παλιό εμπορικό κέντρο της πόλης, από το Σάββατο 18 Νοεμβρίου και κάθε δεύτερο Σάββατο του μήνα, στις 11:00. Η συμμετοχή είναι δωρεάν και η κράτηση απαραίτητη.

INFO

Η έκθεση «Θεσσαλονίκης εμπόριον 1870-1970» εγκαινιάζεται στις 23 Νοεμβρίου στις 20.00 στο συνεδριακό κέντρο της Τράπεζας Πειραιώς, Κατουν 12-14, Θεσσαλονίκη. Έως τις 31 Μαρτίου. Είσοδος ελεύθερη. Πληροφορίες για το πρόγραμμα παράλληλων δράσεων στην ιστοσελίδα www.pioop.gr